KONEYRITTÄJÄT

1.12.2023

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: U 62/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta kirjelmä eduskunnalle

Koneyrittäjät kohtaavat alihankintaketjuissa kohtuuttoman pitkiä, yli 30 päivän maksuaikoja.

Kohtuuttomia siksi, että koneyrittäjillä itsellään ei ole mahdollisuutta soveltaa pidempää maksuaikaa omille velkojilleen, jotka ovat suuryrityksiä (esimerkiksi öljy-yhtiöt, vakuutusyhtiöt). Näiden kanssa koneyrittäjät eivät pysty sopimaan pidemmistä maksuajoista. Yrittäjien on huolehdittava palkanmaksu- ja muista työnantajavelvoitteistaan, eivätkä yrittäjät voi käyttää vastaavaa yli 30 päivän maksuehtoa suhteessa työntekijöihinsä. Myöskään julkisoikeudelliset maksut eivät jousta, vaan yrittäjän on esimerkiksi kuukauden lopussa päättyneiden työmaiden osalta suoritettava arvonlisävero verottajalle ennen kuin hän itse on saanut työsuorituksestaan maksua.

Pidämme tärkeänä, että komission asetusehdotus saataisiin joutuisasti voimaan ja osaksi lainsäädäntöämme, jolloin yli 30 päivän maksuehdot poistuisivat alihankintaketjuista.

Pitkien maksuaikaehtojen ongelmiin olemme törmänneet koneurakoinnissa niin metsäkone- kuin maarakennusaloilla. Maarakennusalalla on tilanteita, joissa pääurakoitsija on saanut oman suorituksensa julkisten hankintojen yleisten sopimusehtojen (JYSE-ehdot) mukaisella 21 päivän maksuajalla, mutta maksusuorituksissa aliurakoitsijoille on käytössä 60 päivän maksuehto. Tällainen menettely estetään asetusehdotuksessa, mille on ilmeinen tarve.

Pitkissä maksuajoissa on kysymys alihankkijoiden pitämisestä suurempiensa pankkeina, mikä ei ole kestävää eikä vastuullista liiketoimintaa.

Valtioneuvoston kirjelmässä on esitetty huomioita sopimusvapauden rajoittamisen suhteen. Tämän osalta on hyvä todeta, että nykyisen maksuviivästysdirektiivin johdannossa on todettu, että *säännöksen tarkoitus on estää sopimusvapauden väärinkäyttö velkojan vahingoksi. Tällaisena väärinkäyttönä voidaan pitää sitä, että maksupäivää tai -aikaa, viivästyskorkoa tai perintäkulujen korvaamista koskeva sopimusehto tai menettely ei ole perusteltu velalliselle myönnettyjen ehtojen johdosta tai sen* ***pääasiallisena tarkoituksena on parantaa velallisen maksuvalmiutta velkojan kustannuksella.***

Samoin voidaan todeta, että sopimusvapaus säilyy edelleen 30 päivän sisällä, ellei kansallisesti säädetä tätä lyhyempää enimmäismaksuaikaa.

Edelleen voidaan todeta, että esimerkiksi kilpailulainsäädännöllä puututaan yritysten väliseen sopimusvapauteen ilman, että se olisi koettu ongelmaksi sopimusvapauden kannalta. Se, että lainsäädännöllä asetetaan kohtuullinen enimmäismaksuaika ei ole merkittävää puuttumista yritysten väliseen sopimusvapauteen.

Lyhentyvät maksuajat ovat huomioitavissa ja varmuudella myös tulevat huomioiduksi sovittavassa kauppahinnassa. Tämä merkitsee samalla aiempaa yksinkertaisempaa, tasapuolisempaa ja läpinäkyvämpää hinnoittelua.

Tämän vuoksi on vaikea nähdä, että pk-yritykset menettäisivät käytännössä mitään aiempaa etua, vaan päinvastoin suuremmille yrityksille koituisi hetkellinen ja mahdollinen edun osittainen menetys.

Sitratie 7, 00420 Helsinki
puh. 040 900 9410, fax (09) 563 0329
etunimi.sukunimi@koneyrittajat.fi
www.finnmetko.fi, www.koneyrittajat.fi

KONEYRITTÄJÄT

Hetkellinen siksi, että pitemmän päälle suuremmat yritykset saavat rahoituksensa pienyrityksiä edullisemmin ja nykyisellään pienyritysten korkeammat rahoituskustannukset siirtyvät kuitenkin viiveellä hintoihin pois lukien konkurssiin menneet pienyritykset, jotka eivät enää tätä ole tekemässä.

On tuotu esiin sesonkikaupan osalta, että pitkä maksuaika hyödyttäisi myös velkojaa ja velallisena olevaa pienyritystä. Nähdäksemme tämä sinänsä rajallinen ongelma on ratkaistavissa siten, että velkoja-aloitteisesti velkoja voi myöntää yli 30 päivän maksuajanasetuksen ja tämä olisi toteutettavissa muuttamalla 9 artiklaa d) kohta muotoon

> *d**) velallinen** viivästyttää tahallisesti laskun lähettämistä tai estää sen.*

Mikäli asiassa sen sijaan sallittaisiin toisin sopiminen, niin se käytännössä vesittäisi asetusehdotuksen primäärin tarkoituksen puuttua kohtuuttomiin maksuaikoihin ja pienyritysten aseman parantamiseen suhteessa suuriin päämiehiinsä.

Valvontaviranomaisen asettamista puoltaa se, että pienyrityksille riski liikesuhteen menettämisestä ehkäisee asian saattamista oikeuteen. Nykyisin oikeuksiin pääseminen on myös kallista, esimerkiksi omalta osaltamme kustannukset olivat 100 000 euron luokkaa, jotta saimme erään suuryrityksen luopumaan laittomiksi katsottavista 60 päivän maksuajoista puunkorjuussa.

Valvontaviranomaisella tulee olla riittävät resurssit. On sinänsä perusteltua, että valvontaviranomaista ei rasiteta tilanteilla, joissa velkojana on suuryritys ja velallisena pk-yritys, mutta onko tällaisia tilanteita edes olemassa käytännössä ja jos onkin, niin kyse on suurella varmuudella velkojalle vähämerkityksellisestä saatavasta, joiden osalta ehdotuksen mukaan viranomaisella olisi valituksen osalta mahdollisuus katsoa, ettei toimenpiteille ole riittäviä perusteita.

Lopuksi nostan esiin EU komission viittaaman maksuaikaselvityksen (Intrum, European Payment Report 2022), jonka mukaan 40% yrityksistä sanoo pitkien maksuaikojen heikentävät niiden kasvua ja kilpailukykyä sekä 67 % yrityksistä parantaisi niiden suoritusta kestävyyden ja vihreän siirtymän (sustainability and green performance) kannalta, mikäli maksut nopeutuisivat.

Lyhyet maksuajat ovat kaikkien ja koko yhteiskunnan etu pitkän päälle, kun raha kiertää tehokkaasti yhteiskunnassa.

Koneyrittäjät ry

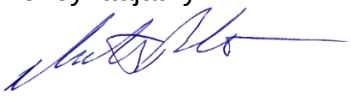

Matti Peltola
toimitusjohtaja

Koneyrittäjät ry on runsaan 2000 energia-, maarakennus- ja metsäalan koneyrittäjän valtakunnallinen yrittäjä- ja työnantajajärjestö.